

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

ZPP.055.22.2026.EB
Warszawa, 15 lipca 2026

Szanowna Pani

w związku z petycją przekazaną do Ministerstwa Zdrowia dnia 5 lipca 2026 roku w sprawie programów wsparcia dla pacjentów i rodzin pacjentów pod względem: pomocy psychologicznej, pomocy prawnej, pomocy finansowej, innych form pomocy indywidualnej, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji, pozostających we właściwości Ministerstwa Zdrowia.

Na wstępie należy wskazać, iż w celu zapewnienia dostępu do opieki psychiatrycznej dla wszystkich doświadczających kryzysów psychicznych, Ministerstwo Zdrowia realizuje reformę psychiatrii, zarówno dla osób dorosłych jak i dla dzieci i młodzieży.

W zakresie dzieci i młodzieży Ministerstwo opracowało reformę opartą o trzy poziomy referencyjne opieki. Szczegółowe informacje na temat reformy można znaleźć na stronie Ministerstwa: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/informacja-o-aktualnym-stanie-prac-nad-reforma-w-systemie-ochrony-zdrowia-psychicznego-dzieci-i-mlodziezy>

W zakresie psychiatrii dorosłych, Departament informuje, iż dorośli pacjenci mają prawo skorzystać ze świadczeń zdrowotnych udzielanych w Centrach Zdrowia Psychicznego (CZP). To miejsce, w którym można uzyskać natychmiastową, bezpłatną pomoc w związku z problemami ze zdrowiem psychicznym przez całą dobę, bez konieczności posiadania skierowania lub wcześniejszego umawiania wizyty. To kompleksowa, skoordynowana i bliska miejscu zamieszkania pomoc, która zwiększa szanse na szybki powrót do równowagi i trwałe wzmocnienie zdrowia psychicznego.

Miejscem pierwszego kontaktu pacjenta z CZP jest Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny (PZK). Zadaniem PZK jest:

1. udzielanie informacji o zakresie działania centrum i możliwości uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej;
2. przeprowadzenie wstępnej oceny potrzeb zdrowotnych osób zgłaszających się do PZK, uzgodnienie wstępnego planu postępowania terapeutycznego oraz udzielenie możliwego wsparcia w zakresie ustalonych potrzeb;
3. uzgodnienie terminu przyjęcia i wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia psychiatrycznego, w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia;
4. w przypadkach tego wymagających wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia z zakresu pomocy społecznej;
5. udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Pilotaż CZP prowadzony jest na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego. Jego celem jest przetestowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na centrach zdrowia psychicznego, w rozumieniu art. 5a ustawy z dnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego w aspektach organizacyjnych, finansowania, jakości oraz dostępności do świadczeń zdrowotnych.

Ponadto istotnym elementem zdrowia psychicznego jest wsparcie w sytuacjach kryzysowych. W związku z powyższym, Ministerstwo Zdrowia realizuje zadanie z zakresu zdrowia publicznego, pn.: *Centrum wsparcia dla dzieci i młodzieży w kryzysie psychicznym*. Celem realizacji zadania jest zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży, będących w stanie kryzysu psychicznego lub doświadczających zaburzeń psychicznych, do doraźnej pomocy poprzez telefoniczną linię wsparcia, a także konsultacje za pośrednictwem skrzynki e-mail i czatu. Pomoc jest dostępna całodobowo pod bezpłatnym numerem telefonu 116 111. Warto zauważyć, iż taki telefon jest również prowadzony dla osób dorosłych. Centrum Wsparcia dla Osób Dorosłych w Kryzysie Psychicznym - 800 70 2222 działa całodobowo 7 dni w tygodniu.

Odnosząc się do postulatów zawartych w petycji, należy zauważyć, że w Polsce realizowane są już systemowe działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki zaburzeń psychicznych oraz zapobiegania zachowaniom samobójczym, skierowane do różnych grup społecznych i zawodowych.

W ramach Narodowego Programu na lata 2021 - 2026 prowadzone są działania ukierunkowane na promocję zdrowia psychicznego oraz profilaktykę zaburzeń psychicznych i zachowań samobójczych, obejmujące zarówno populację ogólną, jak i grupy o podwyższonym ryzyku. Jednym z zadań z tego obszaru jest opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej

ukierunkowanych na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji.

W ramach ww. zadania, Instytut Psychiatrii i Neurologii przygotowuje, wdraża i upowszechnia programy profilaktyczne, takie jak program „SOS” (realizowany w środowisku szkolnym), program CLASP (realizowany w systemie opieki psychiatrycznej) oraz program profilaktyki depresji i samobójstw kierowany do osób po 60 roku życia opiekujących się osobami z zaburzeniami otępiennymi.

Program „SOS” stanowi element systemowej profilaktyki zdrowia psychicznego, skoncentrowanej na wczesnym rozpoznawaniu kryzysów i szybkiej interwencji w środowisku funkcjonowania dziecka i młodego człowieka. Program jest polską adaptacją amerykańskiego programu *Signs of Suicide* (SOS).

Głównym celem programu jest ograniczenie zachowań samobójczych młodzieży szkolnej, w tym myśli, planów i prób samobójczych oraz samobójstw, poprzez:

- zwiększenie wiedzy uczniów na temat depresji,
- wzmocnienie przekazu, że depresję można skutecznie leczyć,
- promowanie wczesnego poszukiwania pomocy.

Program wykorzystuje trzy strategie zapobiegania zachowaniom samobójczym wśród młodzieży szkolnej:

1. edukację uczniów – naukę schematu „DZIAŁAJ” w sytuacjach kryzysu psychicznego oraz uwrażliwienie na problemy zdrowia psychicznego i związane z nimi ryzyko zachowań samobójczych,
2. prowadzenie badań przesiewowych w kierunku ryzyka depresji oraz/lub zachowań samobójczych,
3. edukację nauczycieli i specjalistów szkolnych w zakresie metod profilaktyki zachowań samobójczych oraz innych problemów zdrowia psychicznego.

Z kolei, program CLASP stanowi element profilaktyki wtórnej w systemie opieki psychiatrycznej. Jest ukierunkowany na osoby po kryzysach psychicznych, w tym po próbach samobójczych lub hospitalizacji psychiatrycznej. Program polega na podtrzymywaniu regularnego kontaktu z pacjentem po zakończeniu interwencji specjalistycznej np. po wypisie ze szpitala, który jest momentem obciążonym wysokim ryzykiem kryzysu suicydalnego.

Kolejnym realizowanym programem jest program profilaktyki depresji i samobójstw, skierowany do osób po 60. roku życia sprawujących opiekę nad osobami z zaburzeniami otępiennymi. Jego celem jest zwiększenie wiedzy na temat ryzyka zdrowotnego, na jakie

narażeni są opiekunowie osób z otępieniem, zmniejszenie poczucia obciążenia związanego z pełnieniem funkcji opiekuńczej, wzmocnienie wsparcia społecznego oraz zapobieganie depresji i zachowaniom samobójczym wśród opiekunów. Program realizowany jest w formie działań edukacyjnych i warsztatowych prowadzonych przez specjalistów Instytutu Psychiatrii i Neurologii

Warto podkreślić, że w projekcie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2027–2036 przewidziano kontynuację dotychczas realizowanych działań w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz profilaktyki zachowań samobójczych. Oznacza to dalsze rozwijanie i wdrażanie programów wsparcia kierowanych do grup szczególnie narażonych na kryzysy psychiczne, przy jednoczesnym dążeniu do zwiększania dostępności pomocy psychologicznej i działań profilaktycznych w różnych środowiskach społecznych.

Z wyrazami szacunku

Kuba Sękowski
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/